

ИЗВЕШТАЈ ЗА РОДОВО ОДГОВОРНО БУЏЕТИРАЊЕ

1. Податоци за избраната Програма

Име на програмата:

Воена академија

Сектор (организациона единица) надлежен за спроведување на програмата:

Воена академија „Генерал Михаило Апостолски“, Скопје

Вид на програмата

Хоризонтална

Вертикална

Како програмата е поврзана со Стратегијата за родова еднаквост 2013-2020:

Со цел имплементација на член 5 од Законот за еднакви можности, Стратегијата за воведување на родово-одговорно буџетирање на Владата на Република Македонија (2012-2017), како и обврските кои се содржани во Методологијата за родово-одговорно буџетирање, Министерството за одбрана од 2018 година се вклучи во процесот на имплементација на родово-одговорното буџетирање со буџетската програма 6 - Воена академија.

Имајќи предвид дека Стратегијата за родова еднаквост има за цел унапредување на еднаквите можности за жените и мажите, односно на родовата перспектива, Министерството за одбрана пристапи кон инкорпорирање на родовата перспектива во процесот на школување на питомки/ци, вклучително со фазата на поттикнување интерес за запишување на Воената академија до промовирање во офицерски чин т.е. вработување во Министерството за одбрана и Армијата на Република Северна Македонија .

2. Вовед

Воената академија е високообразовна и научно-истражувачка установа за образование на кадри за потребите на Министерството за одбрана и Армијата на Република Северна Македонија, управувањето со кризи и заштитата и спасувањето. На Академијата се остваруваат студии од прв, втор и трет циклус на студии и стручни студии.

Предметната програма се реализира во неколку фази, и тоа: промоција на војничката

професија, конкурс за запишување на питомки/ци, пријави по конкурс, селекција, прием на питомки/ци, спроведување на студиите (со сместување во интернат) и промовирање во офицерски чин т.е. вработување во Министерството за одбрана и Армијата на Република Северна Македонија .

Во сите наведени фази Програмата се спроведува со користење на финансиски средства од буџетот на Министерството за одбрана.

Програмата има цел: Школување на кадри за потребите на Министерството за одбрана и Армијата на Република Северна Македонија – универзитетски студии од прв циклус - додипломски студии (буџетската Програма б - Воена академија).

Со имплементација на родово-одговорното буџетирање на посочената Програма, ќе се пристапи кон вклучување на родовата компонента во процесот на планирање и буџетирање, земајќи ги предвид различните импликации врз жените и мажите, во насока на детектирање и уочување на разликите и преземање мерки за надминување на нееднаквостите и причините; овозможување правилна родова распределба на буџетските средства од аспект за родовата рамноправност.

3. Позадина/контекст

Во согласност со родово-буџетската изјава која ја изработи Министерството за одбрана за периодот 2018 – 2020 година се предвидоа следните аутпут индикатори:

- пораст на процентот на пријавени кандидатки за 20%;
- задржување на достигнатиот процент на запишани питомки/ци;
- подобрени сместувачки капацитети;
- родово-сензитивен наставен кадар на Воената академија и на кадарот во Центарот за обука на питомки/ци преку спроведување родови обуки и семинари за наставниот кадар и персоналот во Центарот за обука на питомки/ци;
- еднаква дистрибуција на питомците на сите воени родови во согласност со потребите на АРМ (без фаворизирање на одредени родови);
- поголема застапеност и промоција на ТВ и радиоemisии, информативни гласила и кампањи;
- вклучување на родова перспектива при избор на наставен кадар во Воената академија и во Центарот за обука на питомки/ци, како и поголема родова застапеност во работни тела и комисии при Воената академија.

4. Остварени резултати, промени и влијанија (се следат почетните состојби и индикаторите кои укажуваат на промени)

Запишувањето на Воената академија за учебната 2018/2019 се спроведе во два уписни рокови со еднаква можност за конкурирање и остварување на студентските права. При објавување на конкурсот за запишување на Воената академија и при постапката на селекција, критериумите за сите пријавени кандидати/кандидатки беа еднакви и се водеше сметка за соодветна родова и правична застапеност, со почитување на стручноста и компетентноста.

Споредбен преглед на пријавени и примени кандидати/тки во периодот 2016 –2018 година

Год.	Пријавени кандидатки/кандидати					Примени питомки/ци				
	Мажи	%	Жени	%	Вк.	Мажи	%	Жени	%	Вк.
2016	153	81	35	19	188	14	74	5	26	19
2017	91	64	52	36	143	13	56	10	44	23
2018	69	70	30	30	99	22	67	11	33	33

Во учебната 2018/2019 година процентот на пријавени кандидати/тки е 30 % кандидатки и 70 % кандидати. Споредбено со претходните две години се бележи зголемување на процентот на пријавени кандидатки во однос на вкупниот број на сите пријавени, т.е од 99 пријавени, 30 се кандидатки.

Во учебната 2018/2019 година процентот на примени кандидатки е 33 % и 67% кандидати. Споредбено со 2016 година се бележи зголемување на бројот на примени кандидатки во 2017 и во 2018 година. Во 2018 година од вкупно примени 33 питомци – 11 се питомки.

Родово разделени податоци за запишани питомци/ки во 2018/2019 година

	Република Северна Македонија		Друга држава (БиХ, Црна Гора и Косово)		
	Мажи	Жени	Мажи	Жени	Вкупно
Запишани	15	10	7	1	33

Родово разделени податоци по студиски години и родови:

Прва година: вкупно 33 питомци, од кои 11 жени и 22 мажи

Втора година: вкупно 31 питомец, од кои 13 жени и 18 мажи.

Трета година: вкупно 6 студенти, 4 жени и 2 мажи, пешадија вкупно 12 питомци, 3 жени и 9 мажи, артилерија вкупно 9 питомци, 1 жена и 8 мажи и артилериски ракетни единици за против-воздушна одбрана вкупно 6 питомци, 2 жени и 4 мажи. Вкупно во трета година заедно со студенти 33, 10 жени и 23 мажи, а вкупно питомци 27, 6 жени и 21 маж.

Четврта година: вкупно 4 студенти, 2 жени и 2 мажи. Пешадија вкупно 19 питомци, 3 жени и 16 мажи, воздушно набљудување, јавување и известување вкупно 7, 4 жени и 3 мажи, инженерерија вкупно 8 питомци, 3 жени и 5 мажи, врски вкупно 8, 3 жени и 5 мажи. Вкупно во четврта година, заедно со студенти, 46, 15 жени и 31 маж, а вкупно питомци 42, 13 жени и 29 мажи.

Родово разделени податоци за дипломирани питомци/студенти во 2018 година по родови:

Род	Дипломирани од Република Северна Македонија		Дипломирани од друга држава (БиХ, Црна Гора и Косово)		
	Мажи	Жени	Мажи	Жени	Вкупно
Пешадија	10	2	2	/	14
Врски	3	3	/	/	6
Артилерија	6	2	1	/	9
Студенти ¹	4	2	/	/	6
Вкупно:	35				

➤ Родовата перспектива е вклучена во застапеноста на наставниот кадар (жени-мажи) во работни тела и комисии при Воената академија, како и при учество на национални и меѓународни активности: конференции, семинари, проекти и сл. Во реализација на студиската програма од прв циклус на студии на Воената академија вклучени се 3(три) жени професорки во редовен работен однос, 4 (четири) професорки и 2 (две) стручни соработнички како надворешни (part time) наставници.

➤ Во насока на дополнување на наставните содржини од родовата перспектива, во предметите Воена психологија и Социологија, низ тематските содржини од наставниот план и програма се користат информации од оваа област со цел подигање на свеста за родовите аспекти на воената професија кај питомците-идни офицери и нивната улога во промовирање на тие вредности и спроведување во практика.

➤ Во предметот Воена психологија, во текот на наставата и вежбите се спроведуваат активности соодветни на темата која се разработува. Во согласност со можностите кои ги дозволува програмата, воведена е посебна тема, Темата 11: Морал, етика, организациска култура, еднаквост, недискриминација, каде се застапени содржините: промовирање на еднаквоста и почит кон човековите права, родова еднаквост и ненасилство. Теми од областа на родовата еднаквост се обработувани за време на вежбите, питомците изработуваат семинарски трудови, проекти, анкети и сл.

¹ Студенти на студиската програма за кризи, заштита и спасување

Носителот на предметот Воена социологија, вложува напори за застапување на темите од родовата еднаквост и перспектива во рамките на темите и содржините од предметот до 10%, со тенденција за зголемување на овој процент во текот на траењето на важноста на акредитацијата на тековната студиска програма за прв циклус на студии на ВА.

➤ Со цел поттикнување на уште поголем интерес за студирање на Воената академија и информирање на средношколците/средношколките за воената професија, Министерството за одбрана во рамките на проектот за „Популаризација на воената професија за привлекување на персонал за служба во Армијата на Република Северна Македонија “ беше опфатена и Воената академија. Со оваа активност беа вклучени 52 средни училишта во месец октомври и ноември 2018 година. Тимовите беа составени со почитување на родовата еднаквост и во истите активно земаат учество професори од Воената академија. Оваа активност се реализираше со ученици од трета и четврта завршна година и беа опфатени 4498 ученици, од кои 2564 средношколци или 57% покажале интерес, а 1934 средношколки или 43%.

➤ Во текот на 2018 година беа спроведени повеќе активности со афирмативни и промотивни содржини за поголемо приклучување кон воената професија, со посебен акцент кон охрабрување на девојките за прием на Воената академија. Содржините беа споделувани и на социјалните мрежи (Facebook, Twitter) со постојано постирање на важни информации, настани, свечености и активности за Академијата, преку фотографски и видеозаписи.

➤ Во насока на поголема застапеност и промоција на воената професија, медиумски настап имаше една новопровирана потпоручничка на Воената академија. Исто така, на веб-страницата на Министерството за одбрана отворена е подстраница за Воената академија и засебен прозорец „Пријави се“/Биди дел од АРМ“, чии содржини нудат потребни информации за пријавување на студиите на Воената академија, фотогалерии и видеа, односно снимени пораки од питомки/питомци. Во месечните изданија на списанието „Штит“ се издвојува простор за информирање на сите важни активности на Воената академија.

5. Анализа на буџетски алокации (планирани и потрошени средства, по корисник, дополнителни средства, специфични трошоци за жени).

Во анализата на буџетските алокации можете да се водите од:

Анализа на потрошените средства во однос на поставените индикаторите за таа програма;

Процентуалната распределба на трошоците на мажите и жените;

Анализа на ефектите и влијанието во остварување на индикаторите на програми, специфично наменети за одредена категорија граѓани, мажи или жени.

Во 2018 година за програмата 6 Воена академија беа одобрени 12.000.000 денари, на сметка 050010001163717-Расходи на основен буџет. Заклучно со 31.12.2018 година, реализирани се 9.510.524, односно 79,25 %.

Од вкупно запишаните питомци на Воената академија во сите студиски години од 133 лица, 90 се мажи, односно 67,67%, а 43 се жени, односно 32,33%.

Од реализираните средства 400.000 денари се потрошени за набавка на канцелариски материјали, наставно-образовни помагала и други материјали потребни за наставниот процес, односно 270.677 денари се потрошени за питомците и 129.323 денари за питомки.

За ангажирање на надворешен наставен кадар потрошени се 2.000.000 денари, односно 1.353.383 денари се потрошени за питомците и 646.617 денари за питомките. За објава на огласи во дневни и печатени медиуми реализирани се 300.000 денари, односно 210.000 денари се потрошени за пријавени кандидати и 90.000 денари за пријавени кандидатки. За плати на питомците во тековната година реализирани се 3.876.000 денари, односно 2.622.857 денари се потрошени за питомци и 1.253.143 денари за питомки. Во текот на 2018 година, потрошени се средства и од други потпрограми од буџетската сметка, со цел реализирање на наставната програма на Воената академија.

6. Тесни грла и научени лекции (Како можеме да ја подобриме во иднина политиката/програмата за да обезбеди подобри резултати согласно дефинираните индикатори)

Програмата „Воена академија“ е прва програма со која Министерството за одбрана го започна процесот на имплементирање на родово одговорно буџетирање.

Научени лекции:

Промовирањето на воената професија за пријава на конкурсите за упис на Воената академија, со прилози и гостувања во медиумите, социјалните мрежи и на ВЕБ- страницата на МО, меѓу другото и со содржини насочени кон охрабрување на средношколките за упис на Воената академија, е една од активностите насочена кон поттикнување на средношколките за пријавување на конкурсите т.е. за упис на Воената академија, а со цел задржување на веќе достигнат процент т.е. број на запишани питомки- питомци.

„Тесни грла“:

Воведување електронски систем за водење на статистика, односно воспоставување на база со родово разделени податоци за наведената програма би овозможило методолошки да се следи програмата преку добивање и обработка на податоци за ефектите и влијанието во остварување на индикаторите и добивање на посакуваните резултати. Секако, во наредниот период, Министерството за одбрана според можностите ќе направи заложби и за подобрување на сместувачките капацитети, со цел престојот на питомците/питомките да го приспособи на потребите на питомките/ питомците.

7. Заклучоци и препораки

- Воведување на единствен систем на евиденција на Воената академија и во Центарот за обука на питомци – Команда за обука и доктрини при ГШ на АРСМ;
- Во рамки на наставните програми и предмети ќе се направат заложби за поголемо вклучување на содржини од областа на родовата застапеност во согласност со законски и подзаконски нормативи и можности, со цел родово сензитивирање на идните генерации воени лица.
- Во насока на родово сензитивирање на наставниот кадар на Воената академија планирано е да се реализира во месец април 2019 година специјализирана родова обука

на тема „Родова еднаквост и родова перспектива“, која ќе ја спроведат сертифицирани родови обучувачи од Министерството за одбрана и Армијата на Република Северна Македонија.

**заменичка на претседателот на Владата
и министерка за одбрана
Радмила Шекеринска Јанковска**